

norden

Nordisk Ministerråd

Norden i en ny tid: Viden, dynamik og samarbejde

Kortversion af Danmarks formandskabsprogram for
Nordisk Ministerråd 2005

www.norden2005.dk

Norden i en ny tid
Viden, dynamik og samarbejde

Norden i en ny tid:

Viden, dynamik og samarbejde

Kortversion af Danmarks formandskabsprogram for
Nordisk Ministerråd 2005

ANP 2004:764 Norden i tiden

© 2004 Udenrigsministeriet, Danmark og

Nordisk Ministerråd, København

ISBN 92-893-1058-8

Layout: Kjell Olsson

Omslagsbillede: Frederik Sandberg/Scanpix: 92.000

løbere åbner Øresundsbroen med en halvmaraton år 2000

Oplag: 4000

Tryk: Akaprint as, Århus 2004

Trykt på miljøvenligt papir som opfylder kravene
i den nordiske miljøsvanemærkeordning

Printed in Denmark

Flere publikationer fra Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd
på www.norden.org/publikationer

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18

DK-1255 København K

Telefon (+45) 3396 0200

Telefax (+45) 3396 0202

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18

DK-1255 København K

Telefon (+45) 3396 0400

Telefax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Nordisk Ministerråd

blev oprettet i 1971 som samarbejdsorgan mellem de nordiske landes regeringer. Ministerrådet fremlægger forslag til Nordisk Råds sessioner, viderefører rådets rekommandationer, rapporterer til Nordisk Råd om samarbejdets resultater og leder arbejdet inden for de forskellige emneområder. Samarbejdet koordineres af samarbejdsministrene, der er udpeget af det enkelte lands regering. Ministerrådet træder sammen i forskellige sammensætninger – afhængig af hvilke spørgsmål, der skal behandles.

Nordisk Råd

blev oprettet i 1952 som et samarbejdsorgan mellem de folkevalgte forsamlinger og regeringer i Danmark, Island, Norge og Sverige. Finland indtrådte i 1955. Færøernes, Grønlands og Ålands delegationer indgår i henholdsvis Danmarks Riges og Finlands delegationer. Rådet består af 87 medlemmer. Nordisk Råd er initiativtagende og rådgivende og har kontrollerende opgaver i det nordiske samarbejde. Nordisk Råds organer er plenarforsamlingen, præsidiet og udvalgene.

Forord

Danmark har i 2005 formandskabet for det nordiske regeringssamarbejde.

Der er tale om et omfattende samarbejde, som berører mange samfundsområder. I formandskabsprogrammet præsenteres de politiske prioriteringer, som formandskabet vil lægge vægt på. Temaet for formandskabsprogrammet anslås allerede ved valget af titlen: »Norden i en ny tid: Viden, dynamik og samarbejde«. Temaet henviser til nødvendigheden af, at det nordiske samarbejde er dynamisk og tager de udfordringer op, som følger af globaliseringen. Globaliseringen er ikke et spørgsmål om, hvorvidt vi skal have den, men om hvordan, og på en række områder kan det nordiske samarbejde give et værdifuldt bidrag til løsninger på globaliseringens udfordringer for de nordiske lande.

De nordiske velfærdsstater er alle højt udviklede videnssamfund og har på denne baggrund fundet deres plads i den internationale arbejdsdeling. Denne plads, der giver mulighed for såvel et højt offentligt som privat forbrug, er imidlertid ingen selvfølge, og der vil til stadighed skulle arbejdes herfor. Arbejdsdelingen er tillige en forudsætning for en dynamisk vækst i de dele af verden, som ikke er på det nordiske niveau for velstand og velfærd.

Det danske formandskab vil stille skarpt på områder, hvor der er en klar »Nordisk nytte« af det nordiske samarbejde, og Danmark ønsker at understrege vigtigheden af nordisk samarbejde om livslang læring, innovation og udvikling af samarbejdet mellem forskning og erhvervsliv. Et nordisk samarbejde på disse områder er nyttigt, fordi de nordiske lande sammen kan mere end hver for sig.

Globalisering betyder også en international konkurrence, hvor kun få områder fredes. Den offentlige sektor i Norden er i en international sammenligning enkel, ligetil og ubureaukratisk. Det er den i kraft af en evne til fornyelse og forståelse over for borgernes og virksomhedernes behov. Vel er der sommetider berettiget kritik, men der er også den nødvendige vilje og evne tilstede til at rette op på fejl og mangler. Samme vilje og evne skal understøttes også i selve det nordiske samarbejde, så dette til enhver tid danner den mest effektive ramme om samarbejdet og kan være et forbillede for internationalt samarbejde.

Det afgørende for det nordiske samarbejdes fremtid er, at det til stadighed er drevet af viljen til forandring, har politisk og offentlighedens interesse og sidst men ikke mindst er i stand til at give politiske resultater til gavn for borgerne i de nordiske lande. Fornyelse og »Nordisk nytte« er nøgleord i formandskabsprogrammet for 2005. Det nordiske samarbejde skal være resultatorienteret, politisk relevant og må ikke drukne i bureaukrati og teknokrati!

Overordnede temaer for formandskabsprogrammet

I programmet er der redegjort nærmere for temaer og konkrete initiativer for hvert enkelt af Nordisk Ministerråds samarbejdsområder. Der er endvidere kort redegjort for det uformelle samarbejde uden for rammerne af Nordisk Ministerråd.

De overordnede og tværgående temaer er:

- Viden og innovation
 - De nordiske lande som videnssamfund – vekselvirkning mellem forskning og erhvervslivet
 - Fremme af innovation i det nordiske erhvervsliv
 - Styrket nordisk forskningssamarbejde
 - Bæredygtig udvikling
- Norden uden grænser
 - Bekæmpelse af grænsehindre i Norden og Østersøregionen med særlig fokus på grænsehindre for små og mellemstore virksomheder
 - Samarbejde med nabolandet – det nordvestlige Rusland og de baltiske lande
 - Fokus på Vestnorden og arktisk samarbejde
 - De frivillige organisationer som brobyggere i det nordiske samarbejde
- Effektivitet i det nordiske samarbejde
 - Effektivitet i Nordisk Ministerråd
 - Arbejdsdelingen mellem Nordisk Ministerråd, Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd

Viden og innovation

Der vil under dette tema blive fokuseret på samspillet mellem uddannelse, forskning og erhvervsliv i Norden.

Det nordiske samarbejde bør anvendes til at gøre de nordiske lande stærkere i EU indenfor forskning og innovation. En spændende udvikling er i gang

med det formål at skabe et nordisk forskningsrum, som kan danne bro i forhold til det europæiske forskningsrum, som samtidig skabes indenfor rammerne af EU.

Den store udfordring bliver at styrke innovationsevnen og kreativiteten, så vi kan fastholde og udbygge de nordiske videnssamfund og dermed fortsat kan være konkurrencedygtige. Videnssamfundet stiller krav om uddannelse for alle og livslang læring, ligesom der må sikres høj kvalitet i forskningen og grobund for innovative virksomheder. Formandskabet ønsker at arbejde for at konsolidere de nordiske videnssamfund i en globaliseret verden og styrke vort samarbejde om innovation og forskning.

Der vil derfor i 2005 blive lagt særlig vægt på anbefalingerne i hvidbogen om forskning og innovation og gennemførelse af det innovationspolitiske samarbejdsprogram.

De nordiske lande som videnssamfund – vekselvirkningen mellem forskning og erhvervslivet

Det er vigtigt, at vi i Norden besidder de rigtige kompetencer i forhold til den internationale arbejdsdeling, hvilket i sig selv stiller krav om en frugtbar vekselvirkning mellem uddannelse/forskning og erhvervslivet.

Udvikling af nye og effektive samspilsformer mellem universiteter og erhvervsliv er centrale udfordringer for det nordiske samarbejde. Formandskabet ønsker en øget nordisk fokusering på erhvervslivets behov for viden, adgang til de rette kompetencer samt adgang til kvalificeret teknologisk service og rådgivning.

Samarbejdet mellem forskning og erhverv står højt på dagsordenen i det nordiske samarbejde.

Fremme af innovation i det nordiske erhvervsliv

De nordiske virksomheder er konstant udsat for et krav om innovation for at kunne klare sig i den internationale konkurrence. Den internationale arbejdsdeling har allerede længe placeret de nordiske lande som videnssamfund i den globale arbejdsdeling. I hvidbogen »Nordisk forskning og innovation« peges der på, hvordan Nordens position fortsat kan udbygges inden for innovation og forskning frem til år 2010. I en erkendelse af, at de nordiske landes vigtigste konkurrenceparameter er den viden, vi lægger i produkter og serviceydelser, må der kompenseres for manglende evne til at konkurrere på løn og ansættelsesvilkår.

Nordisk Ministerråd færdiggør i 2004 et samarbejdsprogram for innovationsspørgsmål, Innovationsbogen. Med udgangspunkt i dette samarbejdsprogram vil Danmark under sit formandskab fremme samarbejdet om innovation i det nordiske erhvervsliv.

Styrket nordisk forskningssamarbejde

Innovation sættes ofte i forbindelse med forskning. For at få den største nytte af forskning er det nødvendigt, at forskningssektoren og erhvervssektoren samarbejder. Størstedelen af innovationerne i virksomhederne udspringer imidlertid ikke af forskningsprojekter. Danmark vil i den forbindelse lægge vægt på andre typer af innovation end den forskningsbaserede. Det drejer sig om såkaldt brugerdrevet innovation, der foregår i samspil mellem virksomheder, leverandører, kunder m.v.

Der er i den forbindelse brug for, at uddannelser og forskningsgrene som for eksempel humaniora, der traditionelt har haft relativt mindre kontakt til erhvervslivet, bliver mere erhvervsrettet. Hermed kan der etableres større viden om brugerne og om markedet.

Danmark vil endvidere under formandskabet etablere dialog mellem erhvervsliv og de videregående uddannelser om behovet for mere erhvervsrettet forskning og initiere forskningsprojekter indenfor ikke-naturvidenskabelige områder, som for eksempel humaniora og samfundsvidenskab.

Bæredygtig udvikling

Det nordiske samarbejde indenfor miljøsektoren er kommet langt takket være et tæt samarbejde mellem forskning og innovation. De nordiske lande har gjort en pionerindsats, når det drejer sig om arbejdet for udvikling af en strategi for en bæredygtig udvikling. Den fællesnordiske strategi lægger ikke alene vægt på miljø, men også på en bred fortolkning af bæredygtighedsbegrebet, der inddrager energi, økonomi og social bæredygtighed i sektorerne, herunder energisektoren.

Under det danske formandskab vil arbejdet med gennemførelse af den fællesnordiske strategi for en bæredygtig udvikling »En ny kurs for Norden« blive prioriteret højt.

Norden uden grænser

Der eksisterer fortsat mange barrierer for et mere integreret Norden både for nordiske statsborgere og for erhvervslivet. Dette forhold er paradoksalt, idet integrationen blandt de nordiske lande aldrig har været større end nu. Fusioner, overtagelser og joint ventures mellem virksomheder i Norden forekommer hyppigt. Mange virksomheder anlægger det perspektiv, at de nordiske lande er deres hjemmemarked i modsætning til tidligere, hvor Norden udgjorde det første skridt på eksportmarkedet. Den tendens til, at Norden er et udvidet hjemmemarked, gør sig gældende for et bredt spektrum af erhvervslivet – fra finanssektoren over detailhandlen til

produktionssektoren. Formandskabet vil derfor fremskynde arbejdet med fjernelse af grænsehindre og tillige inddrage bekæmpelsen af grænsehindre for små og mellemstore virksomheder som et særligt fokusområde.

Bekæmpelse af grænsehindre i Norden og Østersøregionen med særlig fokus på grænsehindre for små og mellemstore virksomheder

Grænsehindre i Norden skal reduceres og helst helt bortfalde. Den store indsats, som er blevet udført af samarbejdsministrenes særlige repræsentant Poul Schlüter, videreføres med høj prioritet under det danske formandskab.

Som noget nyt vil Poul Schlüter sætte særlig fokus på grænsehindre for små og mellemstore virksomheder. De nordiske lande eksporterer og importerer flere varer og tjenesteydelser fra hinanden end fra noget andet sted. Selvom det indre marked i EU også fungerer i Norden i kraft af Islands og Norges medlemskab af EØS, er der fortsat mange grænser i Norden, som stiller sig i vejen også for virksomheder. Især for små og mellemstore virksomheder er Norden den ledende vej til en egentlig internationalisering. Norden som hjemmemarked skal derfor understøttes ved en fokuseret indsats for at mindske grænsehindre for små og mellemstore virksomheder i Norden.

Formandskabet vil endvidere tage initiativ til at arbejdet med fjernelse af grænsehindre udvides til Østersøregionen og gøres til genstand for debat i andre regionale fora (Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd) med henblik på at skabe konkrete initiativer i regionen. Arbejdet vil også foregå i forhold til Vestnorden, hvor grænsehindringerne ikke er grænsepæle men afstande.

Der skal desuden samvirkes med EU, med sigte på at Norden kan være foregangsregion, når det drejer sig om bekæmpelse af grænsehindre. Formandskabet vil særlig rette opmærksomheden mod de muligheder, der er for en mere ensartet gennemførelse af EU-direktiver, som har betydning for borgere og virksomheder.

Samarbejde med nærområdet

Nærområdesamarbejdet vil i 2005 forskydes mod det nordvestlige Rusland inklusive Kaliningrad, mens det for Estland, Letland og Litauens vedkommende vil gå i retning af et normalt myndighedssamarbejde dvs. samarbejde på lige fod, også hvad angår finansiering.

Formandskabet vil lægge vægt på, at indsatsen i det nordvestlige Rusland fokuseres på færre indsatsområder, og på områder hvor Nordisk Mini-

sterråd har ekspertisen. Social- og sundhedsområdet, miljø, offentlig forvaltning og retslige spørgsmål anses i den forbindelse for relevante samarbejdsområder. Nærområdesamarbejdet vil i fremtiden skulle ske i snævert samarbejde med de andre regionale organisationer (Barentsrådet, Arktisk Råd og Østersørådet). Der vil under formandskabet endvidere blive taget initiativ til at drøfte, hvorvidt der vil kunne findes hensigtsmæssige metoder til inddragelse af tilgrænsende lande, som for eksempel Hviderusland i et samarbejde med en særlig vægt på en understøttelse af demokratiudviklingen og grænseregionalt samarbejde.

Den 1. januar 2005 indtræder de baltiske lande i bestyrelsen for Nordisk Investeringsbank (NIB) og understreger dermed nyorienteringen i det nordisk-baltiske samarbejde i retning af et ligeværdigt samarbejde.

Vestnorden i det nordiske samarbejde og det arktiske samarbejde

De selvstyrende områder og Vestnorden er nordiske udkantområder i den globaliserede markedsøkonomi. For eksempel skaber de høje transportomkostninger ulige konkurrencevilkår for disse områder. En analyse heraf vil indgå som opfølgning på det islandske formandskabs arbejde og redegørelsen om Vestnorden i det nordiske samarbejde, ligesom der vil blive arbejdet for at understøtte det vestnordiske politiske samarbejde samt samarbejdet med Vestnordens naboer.

Danmark vil under sit formandskab endvidere sætte særlig fokus på det arktiske samarbejde inden for rammerne af Nordisk Ministerråd, herunder på et udvidet samarbejde med Arktisk Råd.

De frivillige organisationers rolle som brobyggere i Norden

Under formandskabet vil der blive lagt vægt på et folkeligt forankret formandskab med aktiv deltagelse af græsrodderne i det nordiske samarbejde. Arbejdet med at sikre en fortsat stærk rolle for de frivillige organisationer i forhold til de officielle nordiske samarbejdsorganer vil blive givet prioritet med respekt for den historiske kendsgerning, at det nordiske samarbejde, i modsætning til hvad der er normalt i internationalt samarbejde, er startet som et folkeligt samarbejde, hvor bl.a. foreningerne Norden har skabt et usædvanligt stærkt fundament for nordisk samarbejde og samhørighed.

Formandskabet vil tage initiativ til en konference om den rolle, de frivillige organisationer kan spille som brobyggere i det nordiske samarbejde.

Effektiviteten i det nordiske samarbejde

Der skal fortsat leves op til kravet om effektivitet og hensigtsmæssig resourceanvendelse i det nordiske samarbejde på helt samme måde som i alle andre dele af den offentlige sektor. Det er krav, som de nordiske lande også stiller til andet internationalt arbejde. Det nordiske samarbejde skal være både kontant og resultatorienteret, men samtidigt have historien med i bagagen.

Effektiviteten i Nordisk Ministerråd

Med vedtagelsen af »Ny Nordisk Dagsorden« i 2001 blev Nordisk Råd omstruktureret og gjort mere tidssvarende. Samarbejdsstrukturerne på ministerrådssiden er imidlertid uændrede, og der er flere ministerråd i Nordisk Ministerråd end i EU.

Formandskabet vil tage initiativ til en nærmere vurdering af effektiviteten i regeringssamarbejdet, herunder om samarbejdsstrukturerne på ministerrådssiden kan gøres mere politisk og organisatorisk hensigtsmæssige, og om en enklere struktur med færre ministerråd vil være mere hensigtsmæssig.

Det vil endvidere indgå i vurderingen om de krav, som stilles til produktivitetstilvækst i den offentlige sektor, også vil kunne gøres gældende i de nordiske institutioner og i sekretariatet.

Ovennævnte sker ud fra den betragtning, at alle organisationer, herunder også en international organisation som Nordisk Ministerråd, har behov for en løbende og dynamisk tilpasning til de ydre vilkår og omstændigheder.

Ganske store dele af ministerrådets budgetmidler er endvidere bundet i faste og årligt tilbagevendende aktiviteter. Dette rummer begrænsede muligheder for politiske omprioriteringer, et fænomen som også Nordisk Råd ofte har påpeget og kritiseret.

Der vil under det danske formandskab med henblik på at undersøge mulighederne for en mere dynamisk og politisk relevant budgetteringsproces blive taget initiativ til en nærmere vurdering af budgetteringspraksis og -principper i Nordisk Ministerråd.

Arbejdsdelingen og samarbejdet mellem Nordisk Ministerråd, Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd

Den 1. maj 2004 blev de baltiske lande medlemmer af EU. Samarbejdet med de baltiske lande skifter karakter efter EU's udvidelse. Det nuværende programsamarbejde med de baltiske lande vil gradvist blive udfaset,

mens der vil ske en styrket indsats i forhold til det nordvestlige Rusland. En ny nærområdestrategi, der tager hensyn til de nævnte ændringer, skal gennemføres i 2005.

Formandskabet vil tage initiativ til en vurdering af om arbejdsdelingen mellem Nordisk Ministerråd og Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd er hensigtsmæssig, og om samspillet mellem organisationerne kan forbedres.

Konkrete initiativer

Samarbejdsministrene

- Evaluering af effektiviteten i regeringssamarbejdet, herunder om samarbejdsstrukturerne på ministerrådssiden kan gøres mere politisk og organisatorisk hensigtsmæssige, og om en enklere struktur med færre ministerråd vil være mere hensigtsmæssig.
- Nærmere vurdering af budgetteringsprincipperne i Nordisk Ministerråd, med henblik på at undersøge mulighederne for en mere dynamisk og politisk relevant budgetteringsproces.
- Videreførelse af arbejdet med at fjerne og formindske grænsehindringer med særlig fokus på grænsehindringer for små og mellemstore virksomheder, og fokus på Vestnordens muligheder for at være fuldt ud med i udviklingen. Fokus på de muligheder, der er for en mere ensartet gennemførelse af EU-direktiver, som har betydning for borgere og virksomheder.
- Nyorientering i nærområdestrategien, herunder en drøftelse af, hvorvidt der vil kunne findes hensigtsmæssige metoder til inddragelse af tilgrænsende lande, som for eksempel Hviderusland i et samarbejde med en særlig vægt på en understøttelse af demokratiudviklingen og grænse-regionalt samarbejde.
- Udarbejdelse af vurdering om arbejdsdelingen mellem Nordisk Ministerråd og Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd er hensigtsmæssig.
- En analyse af de nordiske udkantområder i en globaliseret markedsøkonomi som opfølgning på det islandske formandskabs arbejde og redegørelsen om Vestnorden i det nordiske samarbejde.
- Konference om den rolle, de frivillige organisationer kan spille som brobyggere i det nordiske samarbejde.

Arbejdsmarked og arbejdsmiljø

- Udarbejdelse af en rapport, som analyserer mobiliteten på det fælles nordiske arbejdsmarked.
- Konference om sygefravær, med det formål at udveksle erfaringer om hvilke tiltage på sygefraværsområdet, der har de bedste effekter.

- Revision af den fælles nordiske overenskomst på arbejdsmarkedet, således at en ny overenskomst kan underskrives under det danske formandskab.

Byggeri og bolig

- Iværksættelse af et projekt, som skal medvirke til at skabe et bedre marked for byggeri og byggematerialer i Norden.
- Et fællesnordisk samarbejde med afholdelse af en afsluttende konference om de ændrede internationale konkurrencevilkårs betydning for de nordiske byers udvikling og fornyelse.

Energipolitik

- Rapport vil foreligge fra det nordiske elektricitetssamarbejde (Nordel) i marts 2005. Herefter vil beslutningen om den videre fremdrift i det nordiske elsamarbejde skulle træffes i foråret 2005.
- Møde mellem energiministrene i Østersøregionen – herunder de nordiske energiministre – med henblik på at træffe beslutning om mandat for det videre energisamarbejde i Østersøregionen.
- Godkendt handlingsplan for det energipolitiske samarbejde 2006-2009 forventes forelagt ved Nordisk Råds session i 2005.
- Undersøge muligheden for, at de nordiske lande i 2005 er vært for en international workshop om vedvarende energi og energieffektivitet som led i processen »fra Bonn til CSD 2006/07«.

Erhvervspolitik

- Udveksling af erfaringer om politiske tiltag til at udnytte globaliserings muligheder.
- Videreførelse af det konkrete samarbejde om markedsovervågning.
- Videreførelse af arbejdet med at fjerne grænsehindringer
- Dialogforum om forskning og innovation, hvor man skal drøfte, hvordan en helstøbt nordisk innovationsindsats kan tilrettelægges, og hvordan samarbejdet mellem forsknings- og næringsvidenskab kan organiseres.
- Udvidet dialog mellem erhvervsliv og de videregående uddannelser om behovet for mere erhvervsrettet forskning og initiering af forskningsprojekter inden for ikke-naturvidenskabelige områder, som for eksempel humaniora og samfundsvidenskab.
- Fokus på den vigtige betydning af design for Norden i relation til blandt andet konkurrenceevne og vækst.

Forskning og IT

- NordForsk og Nordisk Innovationscenter fremlægger sammen nogle konkrete modeller for samarbejdet. Herunder modeller for universiteternes fremtidige rolle som toneangivende og internationalt attraktive forsknings- og uddannelsesmiljøer.
- Forslag om et nordisk dialogforum om forskning og innovation. Formålet er at drøfte, hvordan samarbejdet mellem forsknings- og næringsvidenskab kan organiseres og hvordan en helstøbt nordisk innovationsindsats kan tilrettelægges.
- Initiativer vedrørende privatlivsfremmende teknologier og bekæmpelse af spam.

Konsument

- Konference over temaet "Nordiske forbrugermarkeder 2005«.
- Et fælles nordisk projekt om forbrugernes vilkår på områder med frit eller friere valg.
- Med henblik på at styrke den fælles nordiske markedsovervågning og vidensindsamling vil formandskabet arbejde for, at der igangsættes en række udviklingsprojekter.

Kultur

- Fremhævelse af det nordiske sprogfællesskab og sprogforståelse blandt andet under overskriften »Sagaer og eventyr i Norden – før og nu«.
- Temaet »Norden i Verden – Verden i Norden« vil blive sat på dagsordenen i et samarbejde med de fællesnordiske organer. Samarbejdet i forhold til musikeksport problematikken bør udvikles, og et arbejde i forbindelse hermed søges iværksat under formandskabet.
- Udbygning af det vestnordiske kulturelle samarbejde med det øvrige Norden.
- Igangsættelse af en proces for at styrke netværkssamarbejdet og synergieffekt mellem de nordiske huse og institutter samt øvrige institutioner der arbejder inden for kulturområdet.

Fiskeri, Jord- og Skovbrug og Levnedsmidler

- Med henblik på bæredygtig udvikling i den nordiske fiskerisektor vil der i foråret 2005 blive afholdt en nordisk konference om kystfiskeriets fremtid.
- Fremme af den økologiske sektors forankring og fortsatte udvikling i de nordiske lande gennem produktudvikling og en større samhandel med økologiske produkter.

- Inden for det nordiske samarbejde på genressourceområdet vil der blive taget initiativ til arrangementer omhandlende GMO-sameksistens og plantegenetiske ressourcer, ligesom der vil gennemføres et projekt vedrørende brug af genetisk velegnet frø- og plantemateriale i skovbruget og i det åbne land.
- Der tages initiativ til at afholde en konference med ministerdeltagelse om skovbrugets fremtid.
- Der vil blive sat nordisk fokus på fremtidens miljø- og jordbrugspolitik hvor det skal sikres, at der tænkes i sammenhænge i stedet for isolerede enkeltforanstaltninger samt på samspillet mellem skovenes friluftsmuligheder og sundhed.
- Vedr. fødevarer sikkerhed vil der blive gennemført en række vurderinger af sikkerhed og forsvarlig håndtering af fødevarer og uønskede stoffer i disse.
- På ernæringsområdet iværksættes projekt og seminar aktivitet med henblik på at klarlægge mulighederne for etablering af en nordisk handlingsplan for at reducere fedmeproblemerne i befolkningerne.
- Veterinær samarbejde om dyresygdomme og velfærd er nyt i det nordiske samarbejde, og aktiviteter vil blive sat i værk for at udvikle dette. Et første fokusområde vil være det veterinære beredskab.

Ligestilling

- Afholdelsen af et seminar om kønsmainstreaming for repræsentanter fra samtlige embedsmandskomitéer, styrelser/institutioner samt for personalet i Nordisk Ministerråds sekretariat.
- Konference om kønssocialisering indenfor idrætsverdenen og i militæret i samarbejde med Institut for Nordisk Kvinde- og Kønsforskning (NIKK).
- Konference om unge og vold.
- Konference om pornografiens indflydelse på pigers og drenge kønsopfattelser.

Lovgivning

- Erfaringsudveksling vedrørende den debat og de overvejelser om offentlighedsregler, der foregår i de enkelte lande.
- Afholdelse af seminar om udviklingen i de nordiske lande i relation til blandt andet behandlingen af mistænkte krigsforbrydere.
- Der afholdes et fællesnordisk seminar om alternativ konfliktløsning.
- Fremme af debatten mellem de nordiske lande om, hvordan det tætte nordiske lovgivningssamarbejde inden for justitssektoren bedst kan

udvikles på baggrund af en stadig mere omfattende international regelproduktion.

- Drøftelse af en model for nye udvidede udleveringsregler mellem de nordiske lande.

Miljø

- Der afsættes ekstra midler til gennemførelse af projekter i forbindelse med EU's nye kemikaliepolitik REACH. Et meget vigtigt element er fastlæggelsen af teststrategier, så det sikres at de nødvendige data om de enkelte kemikaliers miljø- og sundhedsmæssige risici tilvejebringes hurtigst muligt. Endvidere fokuseres på tilsynsaspektet, for at sikre effekten af REACH i praksis, og på udvikling af testmetoder.
- Et fællesnordisk projekt om begrænsningen af vejstøj, for eksempel analyser af barrierer for initiativer til reduktion af vejstøj i de nordiske lande, erfaringer med forskellige organisering af bekæmpelse af vejstøj, og hvilke konsekvenser det måtte have for tiltag og effekter.
- Initiativer for at fremme processen omkring nordisk samarbejde om økonomiske analyser af konsekvenser af reduceret pesticidforbrug i nordisk regi.

Narkotika

Gennemførelse af to ekspertkonferencer, hvor følgende temaer vil blive drøftet:

- Inddragelse af lokale kræfter i det forebyggende arbejde
- Uddannelse af stofmisbrugsbehandlere

Regionalpolitik

- Inddragelse af grænseområderne bistås i en overordnet analyse af udviklingen i Norden, for at støtte en hensigtsmæssig og realistisk integration på tværs af landegrænser. Via den viden, som ESPON og Nordregio kan bidrage med, ønsker formandskabet at skitsere, hvad der kunne være centralt for udviklingen inden for Norden.
- Inddragelse af partnerne i Vestnorden i en drøftelse af det videre forløb af samarbejdsprojekterne med Vestnordens nabolandes kystområder inden for de fælles nordiske prioriteringer.

Social og sundhed

- Velfærdsforskningsprogrammets fremlæggelse af resultater ved konferencer, seminarer og publikationer.

- Design for alle. Den nordiske handlingsplan for »Design for alle« skal godkendes og implementeres.
- Drøftelser om et nyt samarbejdsprogram for Social- og Sundhedssektoren.
- Drøftelse af mulighederne for udvikling af netværkssamarbejde på andre områder, hvor de nordiske lande hver især er for små til at sikre udvikling og forskning.
- Afholdelse af en konference om det fællesnordiske samarbejdsprojekt om kvalitetsmåling i sundhedssektoren projektet i slutningen af 2005.

Transport

- Samarbejde om trafiksikkerhed.
- Undersøgelse af konsekvenserne af de mange nye security-tiltag inden for bl.a. luftfarts- og havneområdet, og balancen mellem mulighed for mobilitet og kravet om størst mulig sikring.
- Nordisk/baltisk EU-koordination på transportområdet, miljø/bæredygtig transport samt trængsel i større by og byområder.
- Inddragelse af perspektiverne af ny transportinfrastruktur, herunder de faste forbindelsers betydning, bl.a. i relation til en Femern Bælt-forbindelse. Hertil kommer udviklingen af transportforholdene i Grønland og Færøerne.

Uddannelse

- Fælles nordisk-baltisk undervisningsministermøde afholdes i efteråret 2005.
- Uddannelseskonference finder sted med titlen: »Globaliseringens udfordringer til faglighed og kvalitet«
- Etablering af et nordisk dialogforum om forskning og innovation

Økonomi og finans

- »Serviceeftersyn« af den nordiske dobbeltbeskatningsaftale. Udviklingen af det nordiske virtuelle skattekontor og den nordiske skatteportal videreføres.
- Forslag til nye retningslinjer for finansministrenes samarbejde om EU/EØS-spørgsmål.
- Iværksættelse af vidensdeling om metoder til styrkelse af rammebetingelserne for forskning, udvikling og innovation.
- Nordisk drøftelse af udfordringerne ved tilsyn med grænseoverskridende finansielle institutioner.

norden

Nordisk Ministerråd

De fem nordiske lande Island, Norge, Danmark, Sverige og Finland varetager på skift formandskabet for samarbejdet mellem regeringerne i Norden. Samarbejdet foregår til dagligt i Nordisk Ministerråds sekretariat, som er beliggende i København.

Et formandskab varer et år ad gangen. Det starter den 1. januar i et givent år og slutter den 31. december. Landene overtager formandskabet efter en bestemt rækkefølge, og i 2005 er det Danmark der har formandskabet.

I Helsingforsaftalen bestemmes, hvad et formandskab er, og hvad det indebærer:

»Formandskabet roterer mellem de nordiske landes regeringer ifølge nærmere aftale. Formandskabet har ansvaret for at koordinere nordisk regeringssamarbejde og tage nødvendige initiativer. Formandskabet leder arbejdet i Ministerrådet, på andre ministermøder og ved regeringernes samråd om europæiske og andre internationale spørgsmål på alle niveauer.»

I dette formandskabsprogram »Norden i en ny tid: Viden, dynamik og samarbejde« er det de nordiske samfunds udfordringer i globaliserings tidsalder, der er det overordnede tema.

